Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0105

2024. gada ziņojums par banku savienību

Eiropas Parlamenta 2025. gada 8. maija rezolūcija par 2024. gada ziņojumu par banku savienību (2024/2055(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā 2024. gada 16. janvāra rezolūciju par 2023. gada ziņojumu par banku savienību[1],

– ņemot vērā Komisijas pasākumus, kas ir veikti saistībā ar Parlamenta 2024. gada 16. janvāra rezolūciju par 2023. gada ziņojumu par banku savienību,

– ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas (ECB) 2024. gada 25. martā publicēto dokumentu *Feedback on the input provided by the European Parliament as part of its resolution on Banking Union* 2023 (Pārskats par Eiropas Parlamenta ieguldījumu, kas sniegts saistībā ar tā rezolūciju par 2023. gada ziņojumu par banku savienību),

– ņemot vērā 2024. gada martā publicēto ECB gada pārskatu par uzraudzības darbību 2023. gadā,

– ņemot vērā 2024. gada 28. jūnijā publicēto Vienotā noregulējuma valdes (VNV) 2023. gada pārskatu,

– ņemot vērā Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas (AMLD)[2] un Regulas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu

---

1 OV C, C/2024/5706, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5706/oj.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1640 (2024. gada 31. maijs) par mehānismiem, kas dalībvalstīm jāievieš, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 un groza un atceļ Direktīvu (ES) 2015/849 (OV L, 2024/1640, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

legalizācijas novēršanu (AMLR)[1] pieņemšanu un Iestādes nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai (AMLA)[2] izveidi,

– ņemot vērā "Bāzele III" standartu īstenošanu, proti, grozījumu Kapitāla prasību direktīvā[3] un Kapitāla prasību regulā[4] pieņemšanu,

– ņemot vērā Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2024/2795 (2024. gada 24. jūlijs), ar ko attiecībā uz datumu, kurā sāk piemērot pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku, groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013[5],

– ņemot vērā tā 2024. gada 24. aprīļa nostāju pirmajā lasījumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz agrīnas intervences pasākumiem, noregulējuma nosacījumiem un noregulējuma darbības finansējumu groza Regulu (ES) Nr. 806/2014[6],

– ņemot vērā tā 2024. gada 24. aprīļa nostāju pirmajā lasījumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz agrīnas intervences pasākumiem, noregulējuma nosacījumiem un noregulējuma darbības finansējumu groza Direktīvu 2014/59/ES[7],

– ņemot vērā tā 2024. gada 24. aprīļa nostāju pirmajā lasījumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz noguldījumu aizsardzības tvērumu, noguldījumu

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1624 (2024. gada 31. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai (OV L, 2024/1624, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1620 (2024. gada 31. maijs), ar ko izveido Iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai un groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010 un (ES) Nr. 1095/2010 (OV L, 2024/1620, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1619 (2024. gada 31. maijs), ar ko attiecībā uz uzraudzības pilnvarām, sankcijām, trešo valstu filiālēm un vides, sociālajiem un pārvaldības riskiem groza Direktīvu 2013/36/ES (OV L, 2024/1619, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj).

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1623 (2024. gada 31. maijs), ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz prasībām kredītriskam, kredīta vērtības korekcijas riskam, operacionālajam riskam, tirgus riskam un riska darījumu vērtības minimālajai robežvērtībai (OV L, 2024/1623, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj).

5 OV L, 2024/2795, 31.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/2795/oj.

6 Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0326.

7 Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0327.

garantiju sistēmas līdzekļu izmantošanu, pārrobežu sadarbību un pārredzamību groza Direktīvu 2014/49/ES[1],

– ņemot vērā Ekonomikas un monetāro lietu komitejas 2024. gada 23. aprīļa ziņojumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 806/2014, lai izveidotu Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu,

– ņemot vērā Komisijas 2018. gada 14. marta priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu (COM(2018)0135),

– ņemot vērā piecu priekšsēdētāju 2015. gada 22. jūnija ziņojumu "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana",

– ņemot vērā Enrico Letta 2024. gada 10. aprīļa ziņojumu *Much more than a market – Speed, security, solidarity: empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Daudz vairāk nekā tirgus – ātrums, drošība, solidaritāte: vienotā tirgus iespēju palielināšana visu ES iedzīvotāju ilgtspējīgas nākotnes un labklājības vārdā),

– ņemot vērā Mario Draghi 2024. gada 9. septembra ziņojumu *The future of European competitiveness* (Eiropas konkurētspējas nākotne),

– ņemot vērā Eurogrupas 2024. gada 11. marta paziņojumu par kapitāla tirgu savienības nākotni, Eurogrupas 2022. gada 16. jūnija paziņojumu par banku savienības nākotni un Eurogrupas 2023. gada 28. aprīļa pasākumus, kas ir veikti saistībā ar to,

– ņemot vērā Bāzeles Banku uzraudzības komitejas sistēmu informācijas atklāšanai par banku kriptoaktīvu riska darījumiem un 2024. gada 17. jūlijā publicētos mērķtiecīgos grozījumus tās prudenciālajā standartā par banku riska darījumiem ar kriptoaktīviem,

– ņemot vērā Bāzeles Banku uzraudzības komitejas 2024. gada 25. aprīlī publicētos pamatprincipus attiecībā uz banku efektīvu uzraudzību,

– ņemot vērā ECB 2024. gada maija pārskatu par finanšu stabilitāti,

– ņemot vērā ECB neregulāro dokumentu Nr. 328 *The Road to Paris: stress testing the transition towards a net-zero economy* (Ceļš uz Parīzi: pārkārtošanās uz neto nulles emisiju ekonomiku stresa pārbaude),

---

[1] Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0328.

– ņemot vērā Finanšu stabilitātes padomes 2015. gada 9. novembra publikāciju “Principi par G-SNB zaudējumu absorbcijas un rekapitalizācijas spēju maksātnespējas noregulējuma procesā”,

– ņemot vērā Finanšu stabilitātes padomes 2023. gada 10. oktobra ziņojumu “2023. gada banku bankroti: sākotnējie maksātnespējas noregulējuma nolūkā izdarītie secinājumi”,

– ņemot vērā Pītersona Starptautiskās ekonomikas institūta 2024. gada 25. jūnija Darba dokumentu Nr. 24–15 *Europe’s banking union at ten: unfinished yet transformative* (Desmitgadīgā Eiropas banku savienība: nepabeigta, tomēr topošanas stadijā esoša)[1],

– ņemot vērā vienotā uzraudzības mehānisma uzraudzības prioritātes 2024.–2026. gadam, kas ir publicētas 2023. gada decembrī,

– ņemot vērā VNV 2024. gada 13. maija pusgada ziņojumu Eurogrupai,

– ņemot vērā 2023. gada 28. jūlijā publicētos Eiropas Banku iestādes 2023. gada ES mēroga pārredzamības pārbaudes rezultātus,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2023. gada 12. maija Īpašo ziņojumu Nr. 12/2023 “Banku kredītriska uzraudzība Eiropas Savienībā — ECB pastiprināja centienus, bet jādara vairāk, lai palielinātu pārliecību, ka kredītrisks tiek pienācīgi pārvaldīts un segts”,

– ņemot vērā ECB Uzraudzības valdes priekšsēdētājas Claudia Buch teikto Parlamenta Ekonomikas un monetārās komitejas rīkotajās uzklausīšanās 2024. gada 21. martā un 2024. gada 2. septembrī,

– ņemot vērā VNV priekšsēdētāja Dominique Laboureix teikto Parlamenta Ekonomikas un monetārās komitejas rīkotajās uzklausīšanās 2024. gada 21. martā un 2024. gada 23. septembrī,

– ņemot vērā Eiropas Banku iestādes 2024. gada jūlija un 2024. gada decembra riska novērtējuma ziņojumus,

– ņemot vērā Parlamenta 2019. gada 14. marta rezolūciju par dzimumu līdzsvaru, izvirzot kandidātus amatiem ES ekonomikas un monetāro lietu jomā[2],

– ņemot vērā 2021. gada 25. marta rezolūciju par euro starptautiskās nozīmes stiprināšanu[3],

---

1 Véron, N., *Europe’s banking union at ten: unfinished yet transformative* (Eiropas banku savienība desmit gadu vecumā: nepabeigta, tomēr pārveides procesā esoša), Pītersona Starptautiskās ekonomikas institūta Darba dokuments Nr. 24–15, 2024. gada jūnijs.

2 OV C 23, 21.1.2021., 105. lpp.

3 OV C 494, 8.12.2021., 118. lpp.

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0044/2025),

A. tā kā banku savienība (BS) ietver vienotu uzraudzības mehānismu, vienotu noregulējuma mehānismu un Eiropas noguldījumu garantiju sistēmu, kuras joprojām nav;

B. tā kā banku savienības galvenais mērķis ir aizsargāt banku nozares stabilitāti Eiropā un novērst nepieciešamību ar nodokļu maksātāju naudu glābt bankas, kurām draud bankrots;

C. tā kā pabeigta banku savienība būtu pozitīvs pavērsiens ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem, jo tas uzlabotu banku nozares konkurētspēju un stabilitāti, samazinātu sistēmisko risku, uzlabotu piedāvājumu un patērētāju izvēli un dotu lielākas iespējas pārrobežu banku pakalpojumiem, kuri uzlabo finansējuma pieejamību mājsaimniecībām un uzņēmumiem un tādā veidā samazina banku klientu izmaksas, vienlaikus nodrošinot, ka publiskie līdzekļi netiek izmantoti, lai glābtu banku nozari; tā kā risks „pārāk liels, lai bankrotētu” vēl pilnībā novērsts nav;

D. tā kā pabeigt ES banku krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas sistēmu reformu, īpašu uzmanību pievēršot mazām un vidējām bankām, ir būtiski, lai Eiropas banku nozarē panāktu drošību, stabilitāti un noturību; tā kā pilnīga banku savienība ar patiesu Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu ir iedzīvotāju uzticības Eiropas bankām pamatnosacījums;

E. tā kā ES banku nozares sadrumstalotība un pārrobežu konsolidācijas trūkums nelabvēlīgi ietekmē tās globālo konkurētspēju; tā kā atšķirības ES un ASV banku rentabilitātē ir pieaugušas;

F. tā kā spēcīgai banku nozarei ir būtiska loma ekonomikas izaugsmes nodrošināšanā, mājokļu īpašumtiesību iespēju palielināšanā, ieguldījumu un darbvietu radīšanas veicināšanā, mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) un jaunuzņēmumu finansēšanā un pārejas uz zaļu un digitālu ekonomiku panākšanā;

G. tā kā aptuveni 80 % ES uzņēmumu ārējo finansējumu saņem no bankām, bet tikai 20 % – no kapitāla tirgiem; tā kā tikai 30 % ASV uzņēmumu aizņemas no bankām, bet 70 % finansē kapitāla tirgus, tostarp no uzņēmumu obligāciju turējumiem un akcijām;

H. norāda, ka 110 uzraudzītajās iestādēs iegrāmatoto ieņēmumus nenesošo aizdevumu apjoms absolūtā izteiksmē veido EUR 356,1 miljardu (EUR 988,9 miljardi ienākumus nenesošo aizdevumu 102 uzraudzītajās iestādēs 2015. gada otrajā ceturksnī) un ka tas atspoguļo būtisku lejupejošu trajektoriju – kopējie ienākumus nenesošie aizdevumi veido 36 % no 2015. gada apjoma; tā kā ir vajadzīgi turpmāki centieni;

I. tā kā 2024. gada aprīlī tas pieņēma nostāju par krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas sistēmas pārskatīšanu;

J. tā kā 2024. gada aprīlī Ekonomikas un monetārā komiteja pieņēma ziņojumu par Komisijas priekšlikumu izveidot Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu,

K. tā kā finanšu iestādes aizvien vairāk paļaujas uz informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) izmantošanu; tā kā finanšu digitalizācija banku darbības nozarei sniedz būtiskas iespējas un ir nodrošinājusi nozīmīgu tehnoloģisko progresu ES banku darbības nozarē, jo ir palielinājusi banku pakalpojumu sniegšanas efektivitāti un vēlmi inovēt; tā kā finanšu digitalizācija rada arī izaicinājumus, tostarp attiecībā uz datu aizsardzību, reputācijas risku, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas apkarošanu un patērētāju aizsardzību; tā kā ES banku darbības nozarei ir jāpalielina sava kibernoturība, lai nodrošinātu, ka IKT sistēmas var izturēt dažāda veida draudus kiberdrošībai; tā kā ECB pašlaik noskaidro digitālā euro ieviešanas iespējas;

L. tā kā ES bankas ir izturējušas Krievijas agresijas ietekmi; tā kā tām ir svarīga loma, lai nodrošinātu, ka tiek pastāvīgi īstenotas un ievērotas sankcijas, ko ES noteikusi pret Krieviju, reaģējot uz tās iebrukumu; tā kā ir nepieciešama turpmāka koordinācija, lai izvairītos no sankciju apiešanas;

M. tā kā klimata pārmaiņas, vides degradācija un pārkārtošanās uz mazoglekļa ekonomiku ir faktori, kuri banku bilances ilgtspējas izvērtēšanā ir jāņem vērā kā riska avots, kas var ietekmēt ieguldījumus reģionos un nozarēs,

Vispārēji apsvērumi

1. atzīst progresu, kas pēdējos 10 gados ir panākts, izveidojot vienoto uzraudzības mehānismu (VUM) un vienoto noregulējuma mehānismu (VNM); konstatē, ka banku savienība netiks pabeigta, ja netiks izveidots tās trešais pīlārs – Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēma;

2. aicina Komisiju nodrošināt, ka banku savienības un kapitāla tirgu savienības pabeigšana joprojām ir galvenās prioritātes; uzsver, ka šie projekti dod iespēju mājsaimniecībām un MVU piekļūt plašākām finansējumam, samazina paļāvības uz banku sniegtajiem aizdevumiem augsto līmeni, nolūkā veicināt ieguldījumus un darbvietu radīšanu, palielina finanšu stabilitāti, slāpē ekonomikas lejupslīdes ietekmi, atbalsta konkurētspēju, dod papildu ieguldījumu iespējas, finansē pārkārtošanos uz zaļu un digitālu ekonomiku un atraisa ES izaugsmes potenciālu; konstatē, ka Komisijai tiek prasīts ņemt vērā dažādo banku modeļu specifiku, vienlaikus saglabājot vienlīdzīgus konkurences apstākļus;

3. konstatē, ka ir jāsagatavojas banku stresa periodiem, kas, iespējams, varētu novest pie bankrota, kā tas notika 2023. gada martā dažās jurisdikcijās ārpus ES, un ir jānodrošina noguldījumu stabilitāte;

4. konstatē, ka kibernoturība ir būtisks ES banku nozares konkurētspējas elements, jo īpaši, ņemot vērā ģeopolitisko situāciju un nepieciešamību saglabāt finanšu stabilitāti;

5. konstatē, ka integrētāka banku savienība palīdzētu ES banku nozarei kļūt noturīgākai, uzlabotu piekļuvi kredītiem un samazinātu izmaksas; konstatē, ka uzlabota banku uzņēmējdarbības pārrobežu integrācija palielinātu iespējas dalīt privātā sektora risku un nodrošinātu ES banku tirgus diversifikāciju; konstatē, ka integrētāka banku savienība nebūt nenozīmē to pašu, ko konsolidēts banku tirgus, un ka diversificēts banku tirgus rada konkurences priekšrocības; uzsver, ka pilnībā attīstīta banku savienība ļautu ES bankām attīstīties un labāk konkurēt starptautiskā mērogā;

6. pauž nožēlu par to, ka ES banku spēju finansēt apjomīgas investīcijas ierobežo zemāka rentabilitāte, ar ko nepietiek, lai nodrošinātu to konkurētspēju; konstatē, ka rentabilitātes atšķirība salīdzinājumā ar citām jurisdikcijām ir saistīta gan ar strukturāliem, gan regulatīviem faktoriem, un prasa pārskatīt tiesisko regulējumu; konstatē, ka ES banku sistēmas specifiku, jo tajā ir novērojams liels skaits mazāku banku, prasa pēc samērīgiem risinājumiem, kuros tas būtu ņemts vērā un kuri būtu pielāgoti minētajām īpatnībām, lai netiktu grauta finanšu stabilitāte; atgādina par risku „pārāk liels, lai bankrotētu”;

7. aicina Komisiju apsvērt vajadzību banku savienības ietvaros izstrādāt mērķtiecīgus satvarus, kas uzlabotu MVU un jaunuzņēmumu piekļuvi finansējumam, atzīstot to kā ES ekonomikas mugurkaula lomu;

8. pauž nožēlu par to, ka ES banku pārrobežu darbība joprojām ir diezgan ierobežota, jo īpaši aizdevumu piešķiršanas jomā; tādēļ uzskata, ka ir svarīgi pabeigt banku savienības izveidi, lai nodrošinātu kapitāla brīvu apriti pilnībā integrētā iekšējā tirgū;

9. aicina ES bankas, kas joprojām darbojas Krievijā, cik vien iespējams, ātri Krievijas tirgu pamest; aicina uzraudzības iestādes nodrošināt, lai šīs bankas apņēmīgi pabeigtu ātru iziešanu no Krievijas tirgus;

10. aicina Komisiju turpināt pētīt, vai atsevišķas jurisdikcijas izveide ES bankām, kas veic būtiskas pārrobežu darbības[1], varētu palīdzēt pabeigt banku savienības izveidi, vai arī tas palielinātu banku nozares sadrumstalotību;

11. ņemot vērā finanšu nestabilitātes riskus, varētu apsvērt iespēju pārskatīt vērtspapīrošanas regulējumu, lai stiprinātu Eiropas tirgus,

---

[1] Draghi ziņojums, 61. lpp.

un ieviest Eiropas nodrošinātās parādzīmes kā divējāda regresa tiesību instrumentu, ar kuru ilgtermiņā finansē MVU;

12. uzsver, ka finanšpratībai mūsdienu ekonomikā ir būtiska nozīme banku sistēmas noturības visās dalībvalstīs un pārrobežu finansēšanas veicināšanā;

13. uzsver, ka augsts patērētāju aizsardzības līmenis padarīs banku savienību noturīgāku;

14. uzskata, ka Komisijai būtu jākoncentrējas uz aspektiem, kas palīdz sasniegt digitalizācijas, modernizācijas, vienkāršošanas, racionalizācijas un konkurētspējas palielināšanas mērķus; uzskata, ka juridiskā noteiktība, drošība, paredzamība un stabilitāte ir svarīgas, lai ES bankas varētu darboties labvēlīgos apstākļos;

15. konstatē, ka dažādu citu finansējuma avotu izmantošana līdzās tradicionālajiem aizdevumiem var labvēlīgi ietekmēt ES izaugsmi un ES konkurētspēju, un atzīst ar aktīviem nodrošinātu finanšu risinājumu zemo risku;

16. konstatē ECB progresu digitālā euro jomā un ar ECB par šo jautājumu notikušo parlamentāro dialogu; saprot novērojamo atturību, piemēram, attiecībā uz bezsaistes funkcionalitāti, ņemot vērā to, ka bezsaistes darījumi mazina redzamību un mazina finanšu noziegumu novēršanu; atgādina, ka digitālajam euro skaidrā nauda būtu jāpapildina, nevis jāaizstāj; uzskata, ka lēmums par to, vai ieviest digitālo euro vai ne, gala beigās ir politisks lēmums, kas ir jāpieņem ES likumdevējiem, ņemot vērā šā lēmuma iespējamo nopietno ietekmi uz plašu klāstu ES jomu, to skaitā privātumu, patērētāju tiesību aizsardzību, finanšu stabilitāti un citām jomām, kas tikai monetārās politikas darbības sfērā vien neietilpst;

17. pauž nožēlu par to, ka dažas finanšu institūcijas nav nodrošinājušas dzimumu līdzsvaru, it īpaši savās vadības struktūrās; uzsver, ka dzimumu līdzsvars valdēs un darba ņēmēju vidū sniedz gan sociālu, gan ekonomisku labumu; aicina finanšu iestādes regulāri atjaunināt savu daudzveidības un integrācijas politiku un palīdzēt veicināt veselīgu darba kultūru, kurā iekļaušana būtu prioritāra; aicina gan privātas, gan publiskas struktūras novērst dažādības un dzimumu līdzsvara trūkumu finanšu institūciju vadības struktūrās;

Uzraudzība

18. atzinīgi vērtē to, ka likumdevējas iestādes ir pieņēmušas jauno banku paketi, ar ko Eiropas Savienībā īsteno “Bāzele III” standartus; konstatē, ka joprojām trūkst skaidrības par “Bāzele III” standartu īstenošanu dažās citās jurisdikcijās un risku, ka šis apstāklis varētu radīt problēmas starptautiski vienlīdzīgu konkurences apstākļu jomā; uzsver, ka Komisijai būtu jāizvērtē, vai mērķtiecīgas izmaiņas varētu palīdzēt saglabāt ES banku starptautisko konkurētspēju, nemazinot

to noturību; atgādina, ka ar deleģēto aktu par datumu, ar kuru sāk piemērot pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku, jaunā tirgus riska regulējuma piemērošanas diena tika atlikta par vēl vienu gadu – līdz 2026. gada 1. janvārim; aicina Komisiju izvērtēt, vai ir jāpārskata lēmumi par līdzvērtību, kas ir pieņemti ar jurisdikcijām, kuras "Bāzele III" standartus neīsteno, lai saglabātu ES finanšu nozares finanšu stabilitāti;

19. atzīst arvien pieaugošo banku filiāļu slēgšanas fenomenu, kas dažos reģionos veicina banku iznīkšanas risku, jo īpaši negatīvi ietekmējot neaizsargātus iedzīvotājus bez digitālās piekļuves; uzsver, ka mazākām bankām ir izšķiroša nozīme, jo tās nodrošina piekļuvi būtiskiem banku pakalpojumiem, jo īpaši lauku un attālos apvidos, un tādējādi atbalsta mājsaimniecības, MVU un vietējo ekonomiku; norāda, ka augstās uzraudzības izmaksas un regulatīvais slogs var mazākām bankām radīt ievērojamas problēmas; uzsver, ka banku uzraudzībā ir jāpiemēro proporcionalitātes princips, nodrošinot, ka regulējuma intensitāte ir pielāgota kredītiestāžu lielumam, riska profilam un uzņēmējdarbības modelim, vienlaikus ņemot vērā mazāku banku būtisko teritoriālo nozīmi un to īpašos raksturlielumus.

20. atgādina, ka banku tiesību aktu kopums EBI paredz daudz pilnvaru; aicina Eiropas Banku iestādi šīs pilnvaras ievērot;

21. konstatē, ka jau iepriekšējo gadu tirgus notikumu laikā banku nozare ir apliecinājusi savu noturību arī pašreizējā tiesiskā regulējuma ietvaros un vidējais pirmā līmeņa pamatkapitāla rādītājs joprojām ir augsts, proti, 15,81 %;

22. norāda, ka stabils joprojām ir ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars (2,30 %) un likviditātes seguma rādītājs (159,39 %);

23. tādēļ norāda uz darījumu ar ienākumus nenesošajiem aizdevumiem atšķirīgo līmeni un atgādina, ka dažās dalībvalstīs šādu aizdevumu vidējais līmenis ir 1 % vai pat zemāks, kamēr citās minētais līmenis pārsniedz 4 %; uzskata, ka centieni samazināt šāda veida aizdevumu īpatsvaru Eiropas bankās būtu jāturpina kā laba riska pārvaldības prakse;

24. uzsver, ka nelabvēlīgi makroekonomiskie apstākļi, ģeopolitiskie šķēršļi un atlikto maksājumu pakalpojumu straujā attīstība var izraisīt aktīvu kvalitātes pasliktināšanos un ietekmēt ienākumus nenesošu aizdevumu līmeni nākotnē; tādēļ uzsver, cik svarīga ir prudenciāla riska pārvaldība un atbilstoša uzkrājumu veidošana;

25. konstatē, ka pašreizējais banku nozares rentabilitātes līmenis var sniegt iespēju dažām dalībvalstīm īstenot mērķtiecīgus papildu makroprudenciālo rezervju palielinājumus un palīdzēt saglabāt banku nozares noturību; aicina Komisiju turpināt izskatīt šo iespēju un rūpīgi izvērtēt, kā pārskatīt makroprudenciālo regulējumu, ņemot vērā iespējamo ietekmi uz kapitāla prasībām un paturot prātā

nepieciešamību uzturēt vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar citām jurisdikcijām;

26. konstatē, ka banku nozare ir nozīmīga pārkārtošanās uz digitalizētu un oglekļneitrālu ekonomiku atbalstīšanā, līdzekļu novirzīšanā atjaunīgiem energoresursiem un ES zaļā kursa un ES Klimata akta mērķu sasniegšanas veicināšanā;

27. konstatē, ka ECB savā uzraudzības praksē ņem vērā ar klimatu un dabu saistītus finanšu riskus un cieši uzrauga pieaugošos fiziskos un ar pārkārtošanos saistītos riskus;

28. atzinīgi vērtē ideju palielināt riska kapitālu un izbrīvēt kapitālu, ar kuru tiktu finansēti strauji augošie uzņēmumi Eiropas Savienībā; konstatē priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas apņemšanos ieviest stimulējošus riska absorbcijas pasākumus, lai komercbankām, ieguldītājiem un riska kapitāla uzņēmumiem būtu vieglāk finansēt strauji augošus uzņēmumus[1]; konstatē, ka tikko teiktais ir jāpaveic, neradot sistēmisku vai morālu risku;

29. atzinīgi vērtē jaunās Iestādes nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai izveidi, pateicoties kam, proti, tieši uzraugot atsevišķas finanšu struktūras, var efektīvāk apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu un uzlabot sadarbību starp dalībvalstu iestādēm, kuras uzliek sodus, lai palīdzētu novērst mērķtiecīgu sankciju piemērošanas atšķirības;

30. uzsver nepieciešamību uzlabot nebanku finanšu starpnieku noturību, tostarp, izstrādājot īpašus regulatīvos un uzraudzības instrumentus; norāda, ka ar šādiem pasākumiem ir jāgarantē finanšu sistēmas drošība un tiem būtu jābūt klienta interesēs; atzinīgi vērtē Komisijas apspriešanos par nebanku finanšu starpniekiem noteikto makroprudenciālo politiku; atbalsta Eurosistēmas ieteikumu ieviest visas sistēmas mēroga stresa testus, lai noteiktu un kvantificētu galveno tirgu noturību apdraudošos riskus; aicina Eiropas Komisiju izpētīt, vai uzraudzības instrumentu kopumā ir kādi trūkumi, kas būtu saistīti arī ar iespējamu likviditātes krīzi un ietekmi uz sistēmisko risku;

31. konstatē, ka kriptoaktīvi rada ne tikai jaunus izaicinājumus un iespējas finanšu sistēmai, bet arī rada tai riskus, un ka tiem ir jāpievērš uzmanība valstu uzraudzības iestādēm, VUM un Eiropas Sistēmisko risku kolēģijai;

Noregulējums

---

1 Urzula fon der Leiena *“Europe’s choice – Political Guidelines for the next European Commission 2024−2029”* (Eiropas izvēle: nākamās Eiropas Komisijas (2024.–2029.) politiskās vadlīnijas) 11. lpp.

32. atgādina, ka Parlamenta 2024. gada aprīlī pieņemtā nostāja par krīzes pārvaldību un noguldījumu apdrošināšanas regulējumu, ar kuru visās dalībvalstīs nodrošina konsekventāku pieeju noregulējuma instrumentu un noguldījumu aizsardzības piemērošanai nolūkā uzlabot finanšu stabilitāti, nodokļu maksātāju aizsardzību un noguldītāju uzticēšanos; konstatē, ka mazām bankām ir dažas īpatnības, kas var likt piemērot samērīgu pieeju; uzsver, ka Eiropas un valstu kompetento iestāžu rīcībā būtu jābūt piemērotiem un pietiekamiem instrumentiem, ar kuriem tās varētu efektīvi reaģēt uz banku bankrotu un nodrošinātu finanšu stabilitāti, un ka bankām ir jādarbojas efektīvā normatīvā vidē, kas veicina to attīstību;

33. uzsver, ka ir svarīgi saglabāt akcionāru un kreditoru primāro atbildību par zaudējumiem bankas bankrota gadījumā; uzsver, ka ir jāizvairās no nodokļu maksātāju naudas izmantošanas – tā joprojām ir galvenā mācība, kas ir gūta no globālās finanšu krīzes; uzsver, ka akcionāru un kreditoru iekšējai rekapitalizācijai arī turpmāk būtu jābūt galvenajam noregulējuma finansējuma avotam, pirms tiek piesaistīti nozares finansētie avoti;

34. atgādina, ka pietiekama minimuma prasība pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām ir būtiska no uzticama noregulējuma satvara viedokļa un noregulējuma iestāžu pietiekamas elastības nodrošināšanā, lai tās varētu efektīvi piemērot konkrētā krīzes situācijā vajadzīgās noregulējuma stratēģijas; uzsver, ka šai minimālajai prasībai būtu jābūt pietiekamai, lai efektīvi īstenotu jebkuru no bankas noregulējuma plānā iekļautajām noregulējuma stratēģijām; atgādina, ka noregulējuma režīmā būtu jāizvairās no minimuma prasības pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām kalibrēšanas nepamatotas palielināšanas un nesamērīgām vienotā noregulējuma fonda iemaksām;

35. uzsver, ka, ja bankas atbilstīgās saistības tiek nodotas trešo valstu investoriem, šo saistību norakstīšanai vai konvertācijai vajadzētu būt pilnībā izpildāmai, lai nodrošinātu noregulējuma instrumentu efektīvu piemērošanu;

36. konstatē, ka banku noregulējumā nedrīkstētu paļauties uz nodokļu maksātāju naudu, tostarp, ja runa ir par skaidras naudas iepludināšanu, kā rezultātā tiktu ievēroti fiskālās atbildības un tirgus disciplīnas principi;

37. atgādina nepieciešamību bankām turpināt pildīt savus pienākumus un pamatfunkcijas arī pēc noregulējuma lēmuma īstenošanas;

38. atgādina, ka ir svarīgi precizēt ECB kā likviditātes nodrošinātājas lomu noregulējumā, pienācīgu uzmanību pievēršot atbilstošām garantijām un ECB pilnvarām;

39. uzsver VNV paziņojumu uzlabot savas spējas, lai sāktu izpildes darbības nolūkā novērst būtiskus noregulējamības šķēršļus; tādēļ prasa katra noregulējuma plānošanas cikla beigās publicēt

anonimizētu sarakstu ar konstatētajiem noregulējamības šķēršļiem un pasākumiem, kas ir pieņemti to novēršanai;

40. atzinīgi vērtē VNV uzsākto VNM redzējuma 2028. gadam stratēģisko pārskatīšanu, kurā tā nosaka savus ilgtermiņa mērķus, risina jaunās problēmas un vēl vairāk pastiprina sadarbību ar valstu noregulējuma iestādēm un citām ieinteresētajām personām; īpaši atzinīgi vērtē VNV nodomu apzināt jomas, kurās ilgtspēju varētu vēl vairāk integrēt tās ikdienas darbībās un pamatdarbībā; uzsver, ka jaunās stratēģijas īstenošanā ir jānodrošina efektivitāte un rentabilitāte;

41. atzinīgi vērtē VNV plānu racionalizēt ikgadējo noregulējuma plānošanas ciklu, lai nodrošinātu, ka tas kļūst arvien efektīvāks un būtu vairāk vērsts uz banku noregulējamības testēšanu un noregulējuma stratēģiju īstenošanu;

42. atzinīgi vērtē vienotā noregulējuma fonda izveides pabeigšanu; prasa visām dalībvalstīm pilnībā ratificēt nolīgumu par ESM līguma grozīšanu, tostarp izveidot kopīgu atbalsta mehānismu vienotajam noregulējuma fondam;

43. uzsver, ka ir vajadzīgi papildu centieni, lai visām bankām, uz kurām attiecas noregulējuma darbības joma, nodrošinātu pilnīgu noregulējamību; atgādina, ka noregulējamības panākšanu nevar uzskatīt par mainīgu mērķi, tādēļ prasa standartizētāku un saskaņotāku noregulējamības novērtējumu; tomēr atgādina par valstu noregulējuma iestāžu svarīgo lomu noregulējamības novērtēšanā;

Noguldījumu apdrošināšana

44. uzsver, ka Komisijas priekšlikums izveidot Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu tika publicēts vēl tālajā 2015. gadā un ka kopš tā laika situācija ir būtiski mainījusies;

45. atgādina, ka Ekonomikas un monetārās komitejas nostāja par Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu tika pieņemta 2024. gada aprīlī; konstatē, ka šī nostāja atšķiras no Komisijas 2015. gada priekšlikuma un pieņem jaunu pieeju; gaida, kamēr Padomi nesāks sarunas par Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu, un mudina to šīs sarunas uzsākt;

46. konstatē, ka valstu noguldījumu garantiju sistēmas tika veiksmīgi ieviestas un vairākos gadījumos ir apliecinājušas savu funkcionalitāti; uzsver, ka ir jāņem vērā dažas valstu iezīmes un jāsaglabā sistēmas, kas labi funkcionē mazākās bankās un jau ir ieviestas dažās dalībvalstīs, piemēram, iestāžu aizsardzības shēmas, veidā, kas visā banku savienībā nekropļo vienlīdzīgus konkurences apstākļus;

°

° °

47. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Eiropas Centrālajai bankai, Vienotā noregulējuma valdei un Eiropas Banku iestādei.